

5. A halálból az életre

A hit nem korlátozhat minket arra, hogy csupán a feltámadás eseményében higgyünk, mintha az egy elszigetelt valóság lenne, Abban a Feltámadásban kell hinnünk, amely az Úr jelenlétének ajándékán keresztül megújítja a világot. De hogyan történik ez? Hogyan tapasztalhatjuk meg ma ezt a megújulást, melyet mindennek a Kezdeté, Isten értünk megtestesült, meghalt és feltámadt Igéje visz végbe?

Jézus azt mondja nekünk: „Íme, újjá alkotok mindent!” (Jel 21,5). Hogyan történik ez? Hogyan engedjük meg ténylegesen a feltámadt Krisztusnak, hogy mindent megújítson, hogy teljesen megújítson minket, hogy újjáépítse a romokat, hogy megfiatalítsa öregségünket, hogy mindent, amit elveszítettünk újra harmonikus épségben egyesítsen?

Először azt kell tudatosítanunk, hogy az Úr mindezt nem úgy teszi, mint egy hős, aki eljön, hogy meghódítsa a világot, mint egy Szuperhős, aki hatalommal és dicsőséggel jön, hogy megmentsen minket. Hanem úgy teszi mindezt, mint egy apa, egy jó pásztor, egy barát, aki együttérző hozzánk. Csakugyan, a Jelenések könyvében a Feltámadott győzelmének meghirdetését egy vigasztaló ígéret előzi meg: „Íme, Isten hajléka az emberek között! Velük fog lakni és ők az ő népe lesznek, és maga az Isten lesz velük. Letöröl szemükről minden könnyet. Nem lesz többé halál, sem gyász, sem jajgatás, sem fáradtság, mert az elsők elmúltak.” (Jel 21,3-4)

Krisztus győzedelmeskedett minden felett, ami halálunkat okozza; az ő jelenléte, letörli könnyeinket, legyőzve a szomorúság minden okát: a halált, a gyászt, a jajgatást és bánatot.

„Letöröl szemükről minden könnyet.”

„Íme, újjá alkotok mindent.”

Az az újdonság, amit Krisztus hozott a világra, mindenekelőtt az ő vigasztalása, mely letöröl minden könnyet, minden bánatot és fájdalmat enyhít. Csak Krisztus vigasztalása újítja meg a világot! A Feltámadott igazi újdonsága és győzelme: az ő jelenlétének vigasztalása.

Valóban, Krisztus feltámadásának első nagy tanúja, Szent Mária Magdolna, abban ismerte fel Jézust, hogy bizonyos értelemben letörölte könnyeit: »Jézus megkérdezte: „Asszony, miért sírsz? Kit keresel?” Abban a hiszemben, hogy a kertész áll mögötte, így felelt neki: „Uram, ha te vitted el, mondd meg, hova titted, hogy elvihessem magammal.” Jézus most nevéen szólította: „Mária!” Erre megfordult, s csak ennyit mondott: „Rabboni”, ami annyit jelent, mint „Mester”.« (Jn 20,15-16)

A Feltámadott megjelenésekor a könnyektől az örömig tartó átmenet azt jelzi, hogy miként valósul meg bennünk és általunk mindennek a megújulása, amit Krisztus feltámadása lehetővé tesz.

Húsvét hétfőn a nóna rövid olvasmánya ragadott meg a Timóteushoz írt második levélből: „Igaz kijelentés ez: ha meghalunk veled, majd élünk is veled” (2Tim 2,11).

Az eredeti görögben és a latin fordításban – „*si commortui sumus, et convivemus*” – ez a mondat még tömörebb, és így fordíthatnánk: „Ha vele halunk, vele élünk”.

Mit jelent ez? Először is azt, hogy feltámadásunk és megújulásunk magában foglalja a halált, egyfajta átmenetelt a halálon. Ugyanakkor megértjük, hogy ahhoz, hogy megéljük ezt a húsvéti átmenetelt, elengedhetetlen, hogy Krisztussal legyünk; közösségben legyünk Ővele.

Ez azt jelenti, hogy ahhoz, hogy feltámadjunk, hogy megújítsuk azokat a halálos helyzeteket, amelyekben találjuk magunkat, először is azzal kell kezdenünk, hogy Krisztussal éljük át meghalásunkat, hogy Krisztussal éljük meg a halálos helyzeteinket. A megújuláshoz vezető út az, hogy Krisztussal együtt éljünk át minden olyan körülményt és helyzetet, mely bűnös emberi mivoltunkkal jár. A feltámadás előtt el kell fogadnunk a Feltámadottól azt a kegyelmet, hogy képesek vagyunk vele együtt meghalni, vele együtt átélni meghalásunkat.

Be kell látnunk, hogy általában, ahelyett, hogy magunkévá tennénk a húsvéti megújulásnak ezt a logikáját, megelégszünk azzal, hogy bebiztosítjuk magunknak a túlélést; vagyis azt szeretnénk, ha Krisztus a halálból való feltámasztás nélkül újítana meg minket, anélkül, hogy átmennénk a vele a meghaláson. Félünk a haláltól, mert nem hisszük igazán, hogy „ha vele együtt halunk meg, vele együtt élni is fogunk”. Nem bízunk abban, hogy Krisztus jelenléte elég a halál legyőzéséhez, elég ahhoz, hogy átmenjünk a halálból az életre. A haláltól való félelem nem engedi, hogy bízunk Krisztusban, hogy átadjuk magunkat jelenlétének, mely üdvözít. Úgy élünk meg minden halálos helyzetet, mint azok a gyermekek, akik még ha apjuk kezét fogják is mégsem hajlandók átmenni egy sötét szobán, hogy eljussanak a fényhez; vagy végig menni egy járhatatlan ösvényen, hogy eljussanak a hegy csúcsára.

De azzal, hogy Jézus feltámadt a halálból, és megmutatta nekünk jelenlétét, és biztosított minket arról, hogy velünk lesz minden nap a világ végéig (vö. Mt 28,20), kinyilatkoztatta nekünk, és azt ajándékozta hitünknek, hogy nemcsak arra vagyunk képesek, hogy nehéz pillanatokon és helyzeteken átjussunk, hanem halálos helyzeteken és magán a halálon is. Krisztus már nem csupán egy megbízható Jó Pásztor, mint egy hegyi vezető, aki lehetővé teszi számunkra, hogy átkeljünk egy sötét völgyön. Krisztus lehetővé teszi számunkra, hogy átkeljünk magán a halálon is a feltámadás felé, és olyan helyzeteken is, melyekben minden elveszett, minden elpusztult, mindennek vége. Ez az értelme annak, hogy „vele együtt meghalunk”, amit Szent Pál úgy hirdet nekünk, mint az élet útját.

De mit jelent valójában Krisztussal együtt meghalni? Mi teszi ezt lehetővé?

Nehéz elképzelni és megérteni, milyen halálon kell átmennünk. Halálunk egy olyan sötét völgyön átvezető út, amelyet nem tudunk leírni. De nem ez a lényeg: nem az a fontos, hogy megértsük a halált, hanem hogy megengedjük, hogy Krisztus jelenléte kísérjen minket, miközben átkelünk rajta. Ahhoz, hogy Krisztussal együtt haljunk meg, nem az a fontos, hogy a halált válasszuk: az magától jelentkezik, az hozzátartozik az emberi léthez. Ami viszont számít, hogy azt választjuk, hogy Krisztussal maradunk, hogy befogadjuk jelenlétét, mint azt a barátságos fényt, mely a halálból az életbe vezet minket, bármilyen halállal is kell szembenéznünk.

Lehet ez betegség vagy öregség; lehet a bűn törékenysége; lehet a minket megerősítő kapcsolatok elhalványulása; lehet a munka, a biztonság vagy a béke elvesztése. Lehet közösségünk törékenysége, mely sokkal többet kér tőlünk, mint amennyit ad. Lehet egy korszak válsága, mint amit ma élünk át. Lehet háború vagy elnyomás, melyet a „mindenhatóság téveszméje” kényszerít ránk, és amit XIV. Leó pápa továbbra is elítél. Nem tudjuk, milyen halál vár ránk, milyen sötét völgyön kell átmennie életünknek, közösségünknek, népünknek, az egész világnak.

De Krisztus feltámadt! Ez nem azt jelenti, hogy mindez eltűnik, sőt! Inkább azt jelenti, hogy mindebben megkaptuk a lehetőséget arra, hogy vele együtt haljunk meg, hogy vele együtt élhessünk. Minden átalakul egy lehetetlennek tűnő mégis valós megújulásban, mert azok, akik elfogadják, hogy Krisztussal együtt haljanak meg, megtapasztalják vele együtt a feltámadást, vele az új életet, mert vele vagyunk, mert vele egyesülünk, az ő barátai vagyunk.

A megújulás titka tehát az, hogy nem veszítjük el, nem utasítjuk vissza, nem hanyagoljuk el a közösséget Krisztussal az élet bármely tapasztalatában. A megpróbáltatások idején soha nem azon kell elsősorban aggódnunk, hogy megváltoztassuk életünket és körülményeinket, hanem azon, hogy Vele éljük meg azokat.

Egyetlen kérdés az, amit mindig fel kell tennünk magunknak, minden válságos pillanatban, amikor úgy tűnik, hogy az élet cserben hagy minket: hogyan maradok Krisztussal, hogyan maradok Vele, hogyan járjak Vele együtt azon az úton, amelyet ma, most, minden pillanatban élnem kell? Hogyan élhetem, élhetjük meg Vele azt a megpróbáltatást, amelyen én vagy mi most átmegyünk?

Pontosan ebben rejlik az, hogy a monasztikus élet önmagában a megújulás és a feltámadás útja. A monasztikus élet ugyanis a kezdetektől fogva teljes mértékben arra irányul, hogy minden pillanatban, a nap minden helyzetében és az élet minden szakaszában a Krisztussal való közösséget válasszunk és fogadjuk be.

Milyen gyakran reagálunk azonban a személyesen és közösségileg is megtapasztalt válságos és halálos pillanatokra úgy, hogy mindenféle megoldást keresünk ahelyett, hogy a Krisztussal való közösséghez térnénk vissza. Hiszen teljes mértékben ennek szenteltük hivatásunkat, és ez minden segítséget felkínál nekünk: a monostorban élt életet, a regulát, a liturgiát, a szentségeket, Isten Igéjét, a testvéri közösséget, a minket vezető elöljárót.

A szükséges megújulás magvai már benne vannak mindabban, amit az Egyház és karizmánk folyamatosan kínál nekünk, hogy befogadjuk Krisztus jelenlétét, egészen addig a pontig, míg képesek leszünk Vele együtt meghalni, hogy most és mindörökké Vele élhessünk.

Az új valóság, amit Jézus tenni akar bennünk és közöttünk, az az Ő barátsága, mely átöleli egész életünket a halálig, a feltámadásig.